

הא – בת ישראל המאורסת לפצוע דכא כהן נמי אכלה בתרומה,
 שהרי היא קנין כספו של הכהן שקידשה, ואוכלת כדן התורה,
 ועדיין לא נבעלה לו ולא נעשית חללה, ואף שהיא משתמרת
 לביאה פסולה.
 הגמרא מקשה על דברי רב אושעיא: ממי שלרבי אלעזר ורבי
 שמעון אוכלת בתרומה, דלמא עד כאן לא קאמר רבי אלעזר ורבי
 שמעון הָתָם במשנתנו שאורסת כהן בעבירה אוכלת בתרומה, אלא
 משום דיש לו כח להאכיל את אשתו בתרומה במקום אחר, כגון אם
 ישא אשה שאינה אסורה עליו, אכל הקא בכהן פצוע דכא דאין לו
 כח להאכיל בתרומה במקום אחר, שהרי אסור הוא בכל הנשים,
 לא ובי תימא, הקא נמי יש לו כח להאכיל בתרומה במקום אחר,
 והיינו בבת גרים, ומשום שסובר שקהל גרים אינו בכלל 'קהל'
 שנאסר פצוע דכא להנשא לו, וכהן זה נשאה בהיתר ולפיכך
 מאכילה בתרומה. והא מילפניא דעי לה רבי יוחנן מרבי אושעיא
 האם כהן פצוע דכא שנשא בת גרים מאכילה בתרומה או לא, ולא
 פשיט ליה רבי אושעיא משום שלא ידע הדין בזה כמבואר להלן,
 ויתכן שאין לכהן פצוע דכא כח להאכיל אשתו תרומה במקום
 אחר.
 מתרצת הגמרא: אימא מחלוקת אמוראים לתרץ הקושיא היכן
 מצינו שכהן פצוע דכא מאכיל בתרומה במקום אחר, אמאי אמה,
 הואיל ומאכילה בתרומה פלא ידעה – כשנשאה קודם שנעשה
 פצוע דכא, ומעת שנעשה פצוע דכא לא בא עליה, שלא פסלה
 מאכילת תרומה בביאתו (לסמן עג). דאמא, הואיל (ומאכילה)
 [ומאכיל] בתרומה בעצמו וישפחותיו הפגעים, שנאמר (ויקרא כב יא)
 'וכהן כי יקנה נפש קנין כספו הוא יאכל בו', ואף עבד כנעני קנוי
 לו לגופו, והיינו גם אם הוא פצוע דכא, שהרי לא נפסל מתרומה.
 מבארת הגמרא: אמאי לא אמר ברכא, שכן קנין דאישות של כהן
 פצוע דכא שקידש רב ישראל, מקנין דאישות של כהן זה כשנעשה
 פצוע דכא רק לאחר שנשאה ולא בא עליה לפניה, ולא ילפינן קנין
 דאישות באופן האמור, מקנין דעבדים שעל ידו מאכיל כהן פצוע
 דכא את עבדיו בתרומה. ודא לא אמר ברכא, שכן שאני הָתָם
 בכהן שנעשה פצוע דכא לאחר הנישואין שמאכיל את אשתו אם
 לא בא עליה, שפבר אכלה מחמתו קודם שנעשה פצוע דכא, ולכן
 ממשיכה לאכול, ואין להביא מכך ראיה שמאכיל אף מי שעדיין
 לא אכלה בתרומה.
 הגמרא מבארת תשובת אביי לטענת רבא: ואמאי ישיב, שהטעם
 שממשיכה לאכול בתרומה משום שפבר אכלה, לא אמרין, דאי
 לא תימא הני, יהיה הדין שבת ישראל שניסת לבנה ואכלה
 בתרומה ומית בעלה, תיכיל בתרומה כיון שפבר אכלה בתרומה,
 ואין הדין כך, אלא ודאי אין אומרים שכיון שכבר אכלה תמשיך
 לאכול. ולכן אם מצינו שאוכלת בתרומה אף אחר שבעלה נעשה
 פצוע דכא, ודאי נחשב בכך שמאכיל בתרומה במקום אחר.
 תשובת רבא לטענת אביי: ודא ישיב, שאין להקשות מבית ישראל
 שנישאת לכהן ומת שאינה ממשיכה לאכול בתרומה, שכן הָתָם
 כשמת, פקע קניניה בה, ואינה אשת כהן, ולכן איננה ממשיכה
 לאכול בתרומה, אולם הקא באשת כהן שנעשה פצוע דכא, לא
 פקע קניניה של הכהן והיא קנין כספו הראוי לאכול בתרומה,
 ולכן אם כבר החלה לאכול ממשיכה, ולא ניתן ללמוד מכך
 לפצוע דכא שקידש אשה, להאכיל ארוסתו בתרומה.
 הגמרא מבארת את הספק שהובא לעיל בפצוע דכא כהן שנשא
 בת גרים: גופא, בעא מיניה רבי יוחנן מרבי אושעיא, פצוע דכא כהן
 שנישא בת גרים, מהו שיאכילה בתרומה כדן אשת כהן. אישתיק
 רבי אושעיא ולא אמר ליה ולא מידי להשיב לשאלתו. לכוף –
 לאחר מעשה זה, אהא נברא דבה אחרינא – אדם גדול אחר לפני
 רבי אושעיא, ובעא מיניה מרבי אושעיא מילתא [אחרינא] –
 שאלה אחרת, ופשיט ליה רבי אושעיא את שאלתו, וכו' – מי היה
 הגדול ששאל את רבי אושעיא והשיב לו, הוא ריש לקיש. אמר ליה
 רבי יהודה נשיאה לרבי אושעיא, הרי מה שהשבתי לריש לקיש על
 שאלתו היינו משום שהוא אדם גדול, אמו – וכו' רבי יוחנן ששאל

אותך לפניו לא נברא דבה הוא כדי להשיב לשאלתו. אמר ליה רבי
 אושעיא. הטעם שלא השבתי לרבי יוחנן אינו מפני שלא
 החשבתי לאדם גדול, אלא דרבעי מינא מילתא דלית לה פתרי –
 ששאלני שאלה שאיני יודע לפתרה ולהשיב עליה.
 הגמרא מבררת את הספק: למאן – לשיטת איזה תנא יש להסתפק,
 אי לרבי יהודה (קדושין עו) שיובאו דבריו להלן בסמוך, הרי בין אם
 נאמר שכהן פצוע דכא בקדושתיה קאי ואסור לישא את האסורות
 לכהונה, ובין אם נאמר דלאו בקדושתיה קאי, אשתו בת גרים לא
 אכלה בתרומה. אי בקדושתיה קאי, הטעם שלא אכלה בתרומה,
 דהא אמר מר – רבי יהודה (קדושין שם), בת גר זכר אף שאמה
 מישראל דינה בבת חלל זכר ופסולה להנשא לכהן, משום שגר
 פוסל בביאתו מן הכהונה כחלל, וממילא אם קידשה גם אינה
 אוכלת בתרומה, וכיון שפצוע דכא עומד בקדושת הכהונה גם
 הוא אסור בבת גרים שהרי היא חללה, ואם קידשה אינה אוכלת
 בתרומה, ואי לאו בקדושתיה קאי ומותר בבת גרים מצד כהונתו,
 הטעם שלא אכלה בתרומה, דהא אמרין (קדושין עג) שלרבי יהודה
 קהל גרים איקרי קהל האסור בפצוע דכא, ואם כן אסורה בו מצד
 איסור פצוע דכא, ובביאתו פסלה מלאכול בתרומה ככל שא
 שנבעלה לפסול לה (ראה לקמן סח). ואי הספק הוא לשיטת רבי יוסי
 (קדושין עו) ויובאו דבריו להלן בסמוך, הרי בין אם כהן פצוע דכא
 בקדושתיה קאי ובין אם לאו בקדושתיה קאי, ודאי אשתו בת גרים
 אכלה בתרומה. אם בקדושתיה קאי, הטעם שאכלה בתרומה, דהא
 אמר רבי יוסי (קדושין שם), אף גר שנישא גיורת בתו בשרה לכהונה,
 וכיון שלא נפסלה לכהונה אף אוכלת בתרומה, ואי לאו בקדושתיה
 קאי, הטעם שאכלה בתרומה, דהא אמר (שם עג) שקהל גרים לא
 איקרי קהל, ומותר לפצוע דכא לישא בת גרים, ולכן אם הוא כהן
 אוכלת תרומה.
 הגמרא מבארת את הספק: אלא הספק הוא אליבא דהאי תנא
 דלהלן, דתנן במשנה (ביכורים פ"א מ"ה), רבי אליעזר בן יעקב אומר,
 אשה בת גרים לא תנשא לכהונה, עד שתהא אמה מישראל אף
 שאביה גר, והכי מילפניא ליה, בת גרים שאמה מישראל, האם רק
 בפירות להנשא לכהונה מיתוספא בה בכך שאמה מישראל,
 וממילא מותרת לכהן פצוע דכא אף אם נשאר בקדושתו, ואכלה
 בתרומה, בין אם הוא בקדושתו ומשום שמותרת לו, ובין אם אינו
 בקדושתו ומשום שרק כשרות נוספה בה אולם אין בה קדושה
 להקרא 'קהל' ולהאכיל בו, או דלמא גם קדושה מיתוספא בה
 להקרא 'קהל' בבת ישראל גמורה, ואסורה לכהן פצוע דכא אף
 אם לא נשאר בקדושתו משום שהוא פצוע דכא, ולא אכלה
 בתרומה כיון שנבעלה לאסור לה.
 פושטת הגמרא: תא שמע לפשוט ספק זה, דכי אהא רבי אחא בר
 חנינא מדרומא – מדרום ארץ ישראל, אהא ואיתי מתנינא בידיה,
 ששינוי בה, מנין לפצוע דכא כהן שנישא בת גרים שמאכילה
 בתרומה, שנאמר (ויקרא כב יא) 'וכהן כי יקנה נפש קנין כספו וגו' הוא
 יאכל בו', ודורשים מיתור תיבת 'נפש', לרבות אף פצוע דכא כהן
 שנשא בת גרים להאכיל קנין כספו בתרומה. מבררת הגמרא: למאן
 למדו מפרסוק זה, אילימא לרבי יהודה, האמר – הרי נתבאר לשיטתו
 שבין אם בקדושתיה קאי ובין אם לאו בקדושתיה קאי, לא אכלה
 אשתו בת הגרים בתרומה, ואי לרבי יוסי, למאן לי קרא לרבותה
 לאכילת תרומה, האמר – הרי נתבאר לשיטתו שבין אם בקדושתיה
 קאי ובין אם לאו בקדושתיה קאי אכלה בתרומה, ואין צריך פסוק
 לכך, אלא לאו, הברייתא הוצרכה להביא פסוק ללמד זאת לרבי
 אליעזר בן יעקב, שלשיטתו נסתפקו האם אוכלת בתרומה, ואמאי
 מינה מבריייתא זו שלשיטתו רק בפירות איתוספא בה בכך שאמה
 מישראל, אך קדושה להקרא 'קהל' לא נוספה בה, וממילא יכולה
 להנשא לכהן אף אם הוא פצוע דכא, ולכן אכלה בתרומה. מסיקה
 הגמרא: אכן שמע מינה שלשיטתו אוכלת בתרומה.
 הגמרא מביאה מחלוקת האם הכנסת בנות כהנים הפסולות
 לכהונה לחופה קונה ופוסלתן מתרומת בית אביהן: אימא, רב
 אמר,

יבמות דף נז עמוד ב תלמוד בבלי המבואר "שפה ברורה – עוז והדר" (ליום ראשון) קנג

18 קְנָאָה, ואם רוצה מוציאה בגט ואינה צריכה חליצה, וְחֵיבִין עָלֶיהָ
 19 – על ביאת בת שלש שנים ויום אחד שנתקדשה מִשּׁוּם אִשָּׁת אִישׁ,
 20 וּמִטְמֵאָה אֶת פּוֹעֵלָה כְּשֶׁהִיא נֹדֶה לְטֵמֵא מִשְׁכָּב תַּחְתּוֹן שֶׁשָּׁכַב אוֹ
 21 יֵשֵׁב עָלָיו הַבּוֹעֵל פְּעֻלָּיוֹן – כבגד הנישא על הזב, והיינו שנחשב אב
 22 הטומאה כמותו, ואם נִשְׁאֵת קטנה זו לְכֶהֱן אוֹכֵלֶת בְּתֻרֻמָּה, ואם
 23 היתה בת כהן וּבָא עָלֶיהָ אֶחָד מִכָּל הַפְּסוּלִין כגון חלל ונתין וממזר
 24 או כהן גדול כשהיא אלמנה, פְּסָלָה מלאכול בתרומת בית אביה.
 25 מדייק רבא: בַּת שָׁלֹשׁ שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד הוּא דְּמִפְסָלָה בְּבִיָּאָה מִתְּרוּמָה
 26 בֵּית אֲבִיהָ כִּיּוֹן שֶׁשִּׁיכַת בָּהּ בִּיָּאָה, וּמִפְסָלָה גַם בְּחוּפָה, הָא פְּחוּתָהּ
 27 מִבַּת שָׁלֹשׁ שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד דְּלֹא מִפְסָלָה בְּבִיָּאָה כִּיּוֹן שֶׁאִין בִּיאָתָהּ
 28 נִחְשַׁבֶּת לִקְנִין קִידוּשִׁין, לֹא מִפְסָלָה נָמִי בְּחוּפָה. מסיקה הגמרא: אכן
 29 שְׁמַע מִיָּנָה שֶׁקַּטְנָה פְּחוּתָהּ מִבַּת שָׁלֹשׁ שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד אִינָה נִפְסֶלֶת
 30 בְּבִיָּאָה, וְכָל שָׁכֵן בְּחוּפָה.
 31 דעה נוספת בענין קנין חופה לפסולות לכהונה לפוסלם מאכילת
 32 תרומה: אָמַר רַבִּי פְּרִי חֶמְאָה, בְּנִידוּן אִם יֵשׁ חוּפָה לְפְסוּלוֹת אוֹ לֹא,
 33 פְּאֵנוּ לְמַחְלוּקַת רַבִּי מֵאִיר וְרַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי שְׁמַעוֹן,

1 יֵשׁ קִנְיָן חוּפָה לְפְסוּלוֹת לַהֲנִשָּׂא לְכַהֲנָה כגון אלמנה לכהן גדול
 2 וגרושה וחלוצה לכהן הדיוט. שאם הכניסה הפסול לה לחופה, אף
 3 אם לא קידשה ולא בא עליה, פסלה בכך מאכילת תרומת בית
 4 אביה, ואף שקידושי כסף או שטר אינם פוסלים, כיון שחופה
 5 קרובה לביאה היא, דינה כביאה המחללתה ופוסלתה מאכילת
 6 תרומה. וְשְׁמוּאֵל אָמַר, אִין קִנְיָן חוּפָה לְפְסוּלוֹת לַפּוֹסְלָה מִמֵּאכִילֶת
 7 תְּרוּמָה, כִּיּוֹן שְׁחוּפָה קוֹנָה רַק מִשּׁוּם שֶׁהִיא קְרוּבָה לְבִיָּאָה, וְכֵאֵן
 8 שֶׁהִבִּיָּאָה אֲסוּרָה הִרִי חוּפָה אִינָה נִחְשַׁבֶּת קְרוּבָה לְבִיָּאָה, וּמִמִּילָא
 9 אִין דִּינָה כְּבִיָּאָה, ואינה פוסלת מאכילת תרומה.
 10 אופן שמודה רב לשמואל: אָמַר שְׁמוּאֵל, וּמוֹדָה לִי אָבָא וְ-רַב
 11 בְּתִינוּקָתָהּ פְּחוּתָהּ מִבַּת שָׁלֹשׁ שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד שֶׁנִּכְנְסָה לְחוּפָה,
 12 שֶׁהוּאִיל וְאִין לָהּ בִּיָּאָה – אִין בִּיאָתָהּ בִּיָּאָה, אִין לָהּ קִנְיָן חוּפָה
 13 לַפּוֹסְלָה מִמֵּאכִילֶת תְּרוּמָה, כִּיּוֹן שֶׁכָּל קִנְיָנָה הוּא מִשּׁוּם שֶׁהִיא
 14 תַּחֲלִילַת בִּיָּאָה.
 15 רִאִיָּה מִמִּשְׁנָה לְדַבְּרֵי שְׁמוּאֵל: אָמַר רַבָּא, אָף אֲנִן נָמִי תִּנְיָנָא כִּךְ
 16 בְּמִשְׁנָה (גדה מד): קטנה בַּת שָׁלֹשׁ שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד מִתְּקַדְּשֶׁת בְּבִיָּאָה
 17 כְּשֶׁמִּסְרָה אֲבִיהָ לְכֶךְ, וְאִם מֵת הַמִּקְדָּשׁ בְּלֹא זֶרַע וּבָא עָלֶיהָ הִיבָּם